Орієнтовні критерії оцінювання результатів навчання учнів з української мови

Критерії розроблено на основі загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, затверджених наказом МОН України від 04 травня 2026 року № 722, та конкретизовано для навчальної діяльності на уроках української мови. **Під час оцінювання конкретної роботи застосовують показники, які відповідають її меті та очікуваним результатам навчання.**

Бал		Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
Початковий	**1**	Сприймає окремі слова, мовні зразки або фрагменти тексту. Намагається розпізнати мовну одиницю чи відповісти на просте запитання, припускаючись суттєвих змістових і логічних помилок.	Виконує лише частину простої мовної дії за зразком: списує, підкреслює або вибирає окрему мовну одиницю.	Працює лише за безпосередньої участі вчителя; потребує покрокового пояснення й постійного контролю.	Реагує на звернення після спонукання; відповідає окремими словами або незавершеними фразами, не долучається до обговорення.	В окремих випадках відтворює найпростішу мовну дію; результат нестійкий.
	2	Розпізнає частину поданої мовної інформації, окремі вивчені слова, форми або конструкції; відповідає на прості запитання з помилками.	За зразком виконує прості дії: знаходить, виписує, позначає мовні одиниці або вставляє запропонований варіант.	Виконує завдання за покроковою допомогою вчителя й потребує постійного зовнішнього контролю.	Після спонукання дає коротку відповідь, яка не завжди відповідає запитанню; майже не реагує на думки інших.	В окремих завданнях повторює засвоєну дію за тим самим зразком.
	3	Відтворює за зразком частину правила, визначення або змісту тексту; розпізнає окреме мовне явище в знайомому прикладі, але припускається помилок.	За зразком виконує просте мовне завдання: добирає форму слова, складає речення або відтворює фрагмент висловлення.	Працює за участі або з допомогою вчителя; потребує періодичного контролю й виправлення послідовності дій.	Відповідає простим реченням після спонукання; намагається підтримати короткий обмін репліками.	В окремих знайомих завданнях виявляє відповідне вміння за наявності зразка.
Середній	**4**	Відтворює основний зміст правила або тексту; знаходить у поданому матеріалі відповідь на просте запитання, розпізнає вивчене мовне явище.	За зразком або алгоритмом виконує типові репродуктивні завдання: групує, списує зі змінами, визначає або позначає мовні одиниці.	Працює з допомогою вчителя; під час групової роботи виконує частину завдання за підказкою.	Долучається до розмови з ініціативи інших; формулює просте висловлення, але не завжди відповідає по суті.	Епізодично правильно виконує типову мовну дію після показу способу виконання.
	5	Застосовує вивчене правило в типових прикладах, добирає потрібну мовну форму; формулює окремі запитання до тексту або мовного матеріалу.	За алгоритмом виконує репродуктивні завдання: здійснює простий мовний розбір, доповнює, перебудовує або редагує речення.	Працює з допомогою або під керівництвом учителя; у групі виконує визначене завдання з частковою допомогою.	Підтримує ініційований іншими діалог, передає просту думку; взаємодіє переважно пасивно.	Епізодично застосовує вивчене правило в типових мовних ситуаціях.
	6	Застосовує мовні знання в знайомій ситуації, формулює уточнювальні запитання; частково пояснює вибір слова, форми або конструкції.	За зразком чи алгоритмом виконує частково-пошукові завдання: добирає власні приклади, виправляє помилки, завершує або трансформує текст.	Працює під загальним керівництвом учителя; виконує свою частину спільного завдання, за потреби звертається по допомогу.	Підтримує діалог, ставить уточнювальні запитання, висловлює думку, однак не завжди розвиває взаємодію.	Епізодично переносить засвоєний спосіб дії на подібні мовні завдання.

Бал		Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
Достатній	7	Знаходить потрібну мовну інформацію в тексті, словнику, таблиці чи іншому джерелі; за зразком перетворює правило на схему або схему на пояснення, формулює запитання.	За узгодженим алгоритмом виконує окреме мовне дослідження; виявляє типову мовну проблему й виправляє її відомим способом.	Працює з опосередкованою допомогою вчителя, користується довідковими матеріалами; співпрацює в парі чи групі.	Будує зв'язне коротке висловлення, відповідає на запитання й долучається до обговорення переважно з ініціативи інших.	Постійно виявляє вміння в типових вправах і знайомих комунікативних ситуаціях.
	8	Порівнює мовні одиниці, тексти або варіанти висловлення за заданою ознакою; перетворює інформацію з таблиці, схеми чи тексту в іншу форму й пояснює відмінності.	Виконує типове мовне дослідження, розрізняє запропоновані проблемні випадки, редагує текст і розв'язує мовну проблему відомим способом.	Виконує завдання з опосередкованою допомогою; визначає власну частину групової роботи й активно співпрацює.	За потреби ініціює розмову, порівнює позиції співрозмовників, пропонує формулювання для спільного рішення.	Постійно правильно застосовує вміння в типових мовних і мовленнєвих ситуаціях.
	9	Аналізує мовні явища й тексти з різних джерел, установлює смислові та мовні зв'язки, обґрунтовує вибір мовного засобу.	Виконує типові дослідницькі й окремі частково-пошукові завдання; вибирає із запропонованих способів доречний спосіб аналізу, редагування або побудови висловлення.	Працює переважно самостійно, звертаючись по допомогу в складних випадках; активно виконує типові й окремі нетипові завдання в групі.	Ініціює комунікацію, зіставляє власну позицію з позиціями інших, наводить аргументи й розвиває запропоновані думки.	Постійно застосовує мовні вміння в типових ситуаціях і в окремих змінених умовах.
Високий	10	Узагальнює мовну інформацію з різних джерел, установлює закономірності, формулює обґрунтований висновок щодо функціонування мовних одиниць у тексті.	Виконує мовні дослідження й окремі творчі завдання; добирає доцільний спосіб розв'язання мовної проблеми, пропонує альтернативний варіант висловлення або редагування.	Самостійно організовує виконання завдання, активно співпрацює та аналізує власні мовні дії й роботу групи.	Ініціює обговорення, конструктивно реагує на думки інших, пропонує й аргументовано обстоює власні мовні рішення.	Системно застосовує мовні вміння в типових і нетипових навчальних та комунікативних ситуаціях.
	11	За наданими критеріями оцінює достовірність, правильність і доречність мовної інформації; аргументовано редагує текст і пояснює внесені зміни.	Виконує дослідницькі й творчі завдання; пропонує кілька способів трансформації, редагування або створення тексту й реалізує різні варіанти.	Самостійно планує роботу, організовує співпрацю, обґрунтовує власні дії й аналізує внесок учасників групи.	Активно ініціює та підтримує комунікацію, оцінює власну й чужі позиції, розвиває думки співрозмовників; дотримується мовних норм.	Системно й усвідомлено застосовує мовні вміння в типових і нетипових ситуаціях.
	12	Критично оцінює мовну інформацію з різних джерел, визначає точність, доречність і виражальні можливості мовних засобів; формує й обґрунтовує власний висновок.	Самостійно виконує складне мовне дослідження або створює оригінальний усний, письмовий чи цифровий текст; розв'язує нестандартну мовну проблему доцільним способом і аргументує вибір.	Самостійно діє в нестандартній ситуації, оцінює результат і можливі наслідки мовного рішення, планує подальше вдосконалення; організовує співпрацю.	Спрямовує обговорення до спільної мети, формує послідовну лінію аргументації, виступає посередником і надає конструктивний зворотний зв'язок.	Системно, самостійно й гнучко застосовує мовні вміння в типових і нетипових ситуаціях та переносить їх у новий контекст.

Орієнтовні критерії оцінювання результатів навчання учнів з літератури

Критерії розроблено на основі загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, затверджених наказом МОН України від 04 травня 2026 року № 722, та конкретизовано для навчальної діяльності на уроках української і зарубіжної літератур. **Під час оцінювання конкретної роботи застосовують показники, які відповідають її меті та очікуваним результатам навчання.**

Бал		Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
Початковий	**1**	Сприймає окремі слова, образи або фрагменти художнього тексту. Намагається відповісти на просте запитання про прочитане, припускаючись суттєвих змістових і логічних помилок.	За зразком виконує частину простої читацької дії: називає окремого персонажа, знаходить слово, речення або епізод.	Працює лише за безпосередньої участі вчителя; потребує покрокового пояснення й постійного контролю.	Реагує на запитання після спонукання; відповідає окремими словами або незавершеними фразами, не долучається до обговорення твору.	В окремих випадках відтворює найпростішу читацьку дію; результат нестійкий.
	2	Розпізнає частину подій, персонажів або фактів із запропонованого тексту; намагається передати зміст окремого фрагмента, припускаючись помилок.	За зразком знаходить у тексті персонажа, подію, деталь або вибирає відповідь із запропонованих варіантів.	Виконує завдання за покроковою допомогою вчителя й потребує постійного зовнішнього контролю.	Після спонукання дає коротку відповідь, яка не завжди відповідає запитанню; майже не реагує на думки інших читачів.	В окремих завданнях повторює засвоєну читацьку дію за тим самим зразком.
	3	За зразком відтворює частину змісту твору, називає окремі події та персонажів, розпізнає очевидну художню деталь, але припускається змістових помилок.	За зразком складає просту відповідь, установлює відповідність між персонажем і вчинком або відтворює послідовність окремих подій.	Працює за участі або з допомогою вчителя; потребує періодичного контролю й уточнення послідовності дій.	Відповідає простим реченням після спонукання; намагається підтримати короткий обмін думками про прочитане.	В окремих знайомих завданнях виявляє відповідне вміння за наявності зразка.
Середній	**4**	Відтворює основні події твору, знаходить у тексті відповідь на просте запитання, розпізнає тему, персонажа або очевидний зв’язок між подіями.	За зразком чи алгоритмом переказує фрагмент, складає простий план, характеризує персонажа за поданими ознаками або знаходить цитату.	Працює з допомогою вчителя; під час групової роботи виконує частину завдання за підказкою.	Долучається до розмови з ініціативи інших; формулює просте судження про твір, але не завжди відповідає по суті.	Епізодично правильно виконує типову читацьку дію після показу способу виконання.
	5	Пояснює зміст окремого епізоду, установлює очевидний причинно-наслідковий зв’язок, визначає тему або рису персонажа; формулює окремі запитання до твору.	За алгоритмом характеризує образ, порівнює окремі вчинки, добирає цитати, складає план або створює простий читацький відгук.	Працює з допомогою або під керівництвом учителя; у групі виконує визначене завдання з частковою допомогою.	Підтримує ініційований іншими діалог, висловлює просту читацьку думку; взаємодіє переважно пасивно.	Епізодично застосовує засвоєний спосіб роботи під час аналізу знайомого твору.
	6	Пояснює основний зміст твору, окремі мотиви вчинків і роль художньої деталі; формулює уточнювальні запитання та частково обґрунтовує власне ставлення.	За зразком чи алгоритмом аналізує епізод, порівнює персонажів, визначає окремі художні засоби або трансформує прочитане у план, схему чи короткий творчий текст.	Працює під загальним керівництвом учителя; виконує свою частину спільного завдання, за потреби звертається по допомогу.	Підтримує діалог про твір, ставить уточнювальні запитання, висловлює оцінку, однак не завжди розвиває взаємодію.	Епізодично переносить засвоєний спосіб аналізу на подібні літературні завдання.

Бал		Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
Достатній	7	Знаходить потрібну інформацію в художньому тексті, підручнику, довідковому чи медійному джерелі; за зразком перетворює її на таблицю, схему або висновок, формулює запитання.	За узгодженим алгоритмом досліджує образ, епізод або художній засіб; розпізнає типову проблему твору й пояснює її відомим способом.	Працює з опосередкованою допомогою вчителя, користується текстом і довідковими матеріалами; співпрацює в парі чи групі.	Будує зв'язне коротке судження про прочитане, відповідає на запитання й долучається до обговорення переважно з ініціативи інших.	Постійно виявляє вміння під час роботи з типовими художніми текстами й знайомими читацькими завданнями.
	8	Порівнює персонажів, епізоди, художні твори або їх інтерпретації за заданою ознакою; перетворює текстову й візуальну інформацію та пояснює виявлені відмінності.	Виконує типове літературне дослідження, аналізує проблемну ситуацію у творі, добирає цитати й створює обґрунтований читацький продукт.	Виконує завдання з опосередкованою допомогою; визначає власну частину групової роботи й активно співпрацює.	За потреби ініціює обговорення, порівнює читацькі позиції, бере участь у пошуку спільного тлумачення.	Постійно правильно застосовує вміння в типових ситуаціях аналізу та інтерпретації твору.
	9	Аналізує художній текст і пов'язані з ним джерела, установлює зв'язки між формою та змістом, мотивами й учинками персонажів; обґрунтовує інтерпретацію цитатами.	Виконує типові дослідницькі й окремі частково-пошукові завдання; вибирає із запропонованих способів доречний спосіб аналізу, порівняння або представлення читацького висновку.	Працює переважно самостійно, звертаючись по допомогу в складних випадках; активно виконує типові й окремі нетипові завдання в групі.	Ініціює комунікацію, зіставляє власне тлумачення з позиціями інших, наводить аргументи й розвиває запропоновані думки.	Постійно застосовує читацькі вміння в типових ситуаціях і в окремих змінених умовах.
Високий	10	Узагальнює інформацію з художнього твору та інших джерел, установлює закономірності, формулює обґрунтований висновок про проблематику, образи й авторські засоби.	Виконує літературні дослідження й окремі творчі завдання; добирає доцільний спосіб інтерпретації, пропонує альтернативне тлумачення або створює власний читацький продукт.	Самостійно організовує виконання завдання, активно співпрацює та аналізує власні читацькі дії й роботу групи.	Ініціює обговорення, конструктивно реагує на інші інтерпретації, пропонує й аргументовано обстоює власну позицію.	Системно застосовує читацькі вміння в типових і нетипових навчальних та комунікативних ситуаціях.
	11	За наданими критеріями оцінює художню й інформаційну цінність джерел, переконливість інтерпретацій і доречність доказів; аргументовано уточнює власний висновок.	Виконує дослідницькі й творчі завдання; пропонує кілька способів аналізу або представлення твору, створює есе, відгук, медіатекст, проєкт чи інший читацький продукт.	Самостійно планує роботу, організовує співпрацю, обґрунтовує власні дії й аналізує внесок учасників групи.	Активно ініціює та підтримує комунікацію, оцінює власну й інші читацькі позиції, розвиває думки співрозмовників і коректно дискутує.	Системно й усвідомлено застосовує читацькі вміння в типових і нетипових ситуаціях.
	12	Критично оцінює художній текст, його інтерпретації та інформацію з різних джерел; визначає смислові й естетичні функції художніх засобів, формує самостійний аргументований висновок.	Самостійно виконує складне літературне дослідження або створює оригінальний усний, письмовий чи цифровий продукт; розв'язує нестандартну інтерпретаційну проблему й аргументує вибір.	Самостійно діє в нестандартній ситуації, оцінює результат і можливі наслідки читацького рішення, планує подальше вдосконалення; організовує співпрацю.	Спрямовує обговорення до спільної мети, формує послідовну лінію аргументації, виступає посередником між позиціями й надає конструктивний зворотний зв'язок.	Системно, самостійно й гнучко застосовує читацькі вміння в типових і нетипових ситуаціях та переносить їх у новий культурний контекст.